

Vergaderjaar 2023–2024

24 515

Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

31 066

Belastingdienst

Nr. 725

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 12 oktober 2023

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over de brief van 4 juli 2023 over schuldhulpverleningsaanbod voor jongeren onder de kindregeling (Kamerstukken 24 515 en 31 066, nr. 718).

De vragen en opmerkingen zijn op 26 september 2023 aan de Staatssecretaris van Financiën voorgelegd. Bij brief van 10 oktober 2023 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Tielen

De adjunct-griffier van de commissie,
Kruithof

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over het schuldhulpverleningsaanbod voor jongeren onder de kindregeling. Zij danken de Staatssecretaris voor deze belangrijke stap in de richting van een schuldvrije toekomst voor alle jongeren die getekend zijn door het toeslagenschandaal.

De leden van de D66-fractie lezen dat problematische schulden gedefinieerd worden als saneerbare schulden die niet binnen 36 maanden afbetaald kunnen worden. Zij vinden dat deze definitie slecht aansluit bij de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) en de Minnelijke schuldregeling natuurlijke personen (MSNP), waarin de aflostermijn verkort is naar achttien maanden. Wat zijn de redenen dat de Staatssecretaris deze definitie hanteert en niet die van achttien maanden? Wat zouden de gevolgen zijn van aansluiten bij een definitie van achttien maanden?

De leden van de D66-fractie constateren dat gemeenten bij de brede ondersteuning al aanlopen tegen grote capaciteitsproblemen. Hoe gaat de Staatssecretaris hen helpen om capaciteit vrij te maken voor een perspectiefaanpak voor jongeren? Deze leden begrijpen de keuze van de Staatssecretaris om gemeenten te laten kiezen tussen een eigen aanpak of doorverwijzing naar het Jongeren Perspectief Fonds. Hoe zorgt de Staatssecretaris ervoor dat het hulpverleningsaanbod in verschillende gemeenten niet te ver uit elkaar loopt?

De leden van de D66-fractie lezen dat in uitzonderlijke gevallen maatwerk geboden kan worden voor niet-saneerbare schulden zoals DUO-schulden. Kan de Staatssecretaris toelichten in welke gevallen zij deze uitzondering bereid is te maken, of hier een voorbeeld van geven? Is een hardheidsclausule hier gepast? Hoe ziet de verbeterde ondersteuning en voorlichting van getroffen jongeren over DUO-schulden eruit?

De leden van de D66-fractie vragen de Staatssecretaris of in uitzonderlijke gevallen ruimte is om een pauzeknop in te stellen.

De leden van de D66-fractie vragen de Staatssecretaris te bevestigen dat de middelen van de kindregeling buiten de boedel zouden moeten vallen.

De leden van de D66-fractie vragen om een tijdlijn van de verdere uitwerking en implementatie van het voorstel samen met jongeren, gemeenten en het Jongeren Perspectief Fonds.

II Reactie van de Staatssecretaris van Financiën

1.

De leden van de D66-fractie vragen vinden dat de gehanteerde definitie slecht aansluit bij de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) en de Minnelijke schuldregeling natuurlijke personen (Msnp), waarin de aflostermijn verkort is naar achttien maanden. De leden vragen wat de redenen zijn dat de Staatssecretaris deze definitie hanteert en niet die van achttien maanden? Wat zouden de gevolgen zijn van aansluiten bij een definitie van achttien maanden?

Om de toegang tot het schuldhulpverleningsaanbod zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de huidige uitvoeringspraktijk en geen grote verschillende tussen (groepen) financieel kwetsbare mensen te laten ontstaan, is

door het kabinet gekozen om aan te sluiten bij de in de praktijk gehanteerde definitie van een problematische schuldensituatie.

De aflosperiode bij de wettelijke schuldsanering en minnelijke schuldregelingen is inderdaad verkort van 36 naar in principe 18 maanden. De definitie van een problematische schuld is niet aangepast. Voor het bepalen of de schuldsituatie problematisch is, wordt zowel bij de Wsnp als de Msnp de termijn van 36 maanden gehanteerd. Het aanvullend aanbod sluit hiermee aan bij de reguliere schuldhulpverlening. De tegemoetkoming die de jongere heeft ontvangen in het kader van de kindregeling wordt niet meegerekend bij de beoordeling of er sprake is van een situatie waarin niet te voorzien is dat de schulden binnen 36 maanden afbetaald worden. Dit betekent dat de jongere die de tegemoetkoming nog op de rekening heeft staan, niet wordt uitgesloten van het aanvullende aanbod.

Als wordt gekozen om af te wijken van de in het armoedebeleid gehanteerde periode van 36 maanden in de definitie van problematische schulden en uitgegaan zou worden van 18 maanden, dan zou een veel grotere groep getroffen jongeren voor het aanvullend aanbod in aanmerking komen. Voor de budgettaire consequenties hiervan is geen dekking.

2.

De leden van de D66-fractie vragen hoe de Staatssecretaris gemeenten gaat helpen om capaciteit vrij te maken voor een perspectiefaanpak voor jongeren? Deze leden begrijpen de keuze van de Staatssecretaris om gemeenten te laten kiezen tussen een eigen aanpak of doorverwijzing naar het Jongeren Perspectief Fonds. De leden vragen hoe de Staatssecretaris ervoor gaat zorgen dat het hulpverleningsaanbod in verschillende gemeenten niet te ver uit elkaar loopt?

Met het aanvullende aanbod wordt aangesloten bij de bestaande processen van schuldhulpverlening zodat gemeenten geen aparte nieuwe processen hoeven in te stellen. In het kader van brede ondersteuning is bij gemeenten al capaciteit voor specifieke ondersteuning en begeleiding voor (gedupeerde) ouders en hun kinderen aanwezig. Het is een randvoorwaarde voor het aanvullende aanbod dat de gemeente met de jongere een plan van aanpak opstelt. Als een perspectiefaanpak nodig is vanuit de doelstellingen van het plan van aanpak geeft dit gemeenten vervolgens de mogelijkheid om externe ondersteuning te declareren op grond van de Spuk. De VNG heeft handreikingen ter ondersteuning van de uitvoering gepubliceerd. De brede ondersteuning is gebaseerd op maatwerk, wat betekent dat elk individu passende ondersteuning krijgt op basis van specifieke behoeften en omstandigheden. Per jongere wordt gekeken wat de jongere in zijn of haar specifieke situatie nodig heeft om een zijn leven op de rit te krijgen.

3.

De leden van de D66-fractie vragen om een toelichting in welke uitzonderlijke gevallen maatwerk geboden kan worden voor niet-saneerbare schulden zoals DUO-schulden en hiervan een voorbeeld te geven. Voorts vragen zij of een hardheidsclausule hier gepast is. Daarnaast vragen de leden hoe de verbeterde ondersteuning en voorlichting van getroffen jongeren over DUO-schulden eruit ziet.

In zijn algemeenheid maken niet-saneerbare schulden geen onderdeel uit van het aanvullende schuldhulpverleningsaanbod.

Specifiek voor DUO-schulden geldt dat voor het terugbetalen rekening wordt gehouden met het inkomen van de oud-student. Als het inkomen laag is, hoeft de oud-student minder of soms helemaal niet terug te betalen. Ook is er de mogelijkheid om een aflosvrije periode in te zetten. Mocht dit niet voldoende zijn, dan kan in zeer uitzonderlijke situaties verder maatwerk worden toegepast op basis van de hardheidsclausule in de Wet studiefinanciering 2000.

VNG ontwikkelt momenteel een factsheet met OCW over de vele regelingen bij DUO, zodat medewerkers bij de gemeenten beter geëquipeerd zijn om jongeren hierbij te helpen.

4.

De leden van de D66-fractie vragen of in uitzonderlijke gevallen ruimte is om een pauzeknop in te stellen.

De gemeente kan vanuit de (reguliere) schuldhulpverlening inwoners helpen om – in voorbereiding op een minnelijk traject – afspraken met schuldeisers te maken, zodat de incassoactiviteiten tijdelijk worden gestopt. Dat geldt bijvoorbeeld voor schuldeisers waarmee de NVVK een convenant heeft afgesloten. Daarnaast kan de schuldhulpverlener vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) de rechtbank verzoeken een moratorium in te stellen. Schuldhulpverleners kunnen dit middel ook voor jongeren met problematische schulden inzetten omdat er is gekozen aan te sluiten bij de reguliere werkwijze.

Een pauzeknop is wettelijk geregeld bij de generieke schuldenregeling voor gedupeerde aanvragers kinderopvangtoeslag en geldt niet voor de kindregeling. Het is een uitzonderlijk zwaar middel om in te zetten omdat dit ingrijpt in de rechten van schuldeisers. Voor de kinderen onder de kindregeling is er geen sprake van een generieke schuldenregeling.

5.

De leden van de D66-fractie vragen te bevestigen dat de middelen van de kindregeling buiten de boedel zouden moeten vallen.

De financiële tegemoetkoming die de kinderen als steun in de rug ontvangen, valt in principe binnen de boedel. Deze is niet wettelijk vrijgesteld in de Wht. Om te voorkomen dat deze tegemoetkoming betrokken wordt bij de afloscapaciteit, wordt in het aanvullende schuldhulpverleningsaanbod bij het bepalen of er sprake is van problematische schulden niet gerekend met de financiële tegemoetkoming uit de kindregeling. Het kabinet is voornemens gemeenten via de Spuk zodanig ruimte te geven dat de financiële tegemoetkoming uit de kindregeling – of wat er van resteert – niet hoeft ingezet te worden voor het aflossen van het saneringskrediet.

6.

De leden van de D66-fractie vragen om een tijdlijn van de verdere uitwerking en implementatie van het voorstel samen met jongeren, gemeenten en het Jongeren Perspectief Fonds.

Samen met SZW, OCW, VNG, gemeenten, NVVK en Jongeren Perspectief Fonds wordt hard gewerkt om het aanvullende aanbod zo snel mogelijk operationeel te maken. Daarvoor wordt een handreiking opgesteld en worden verschillende communicatiekanalen, waaronder www.kindregelingvoorjou.nl, ingezet om het aanvullende aanbod onder de aandacht van jongeren en gemeenten te brengen.